

TÌNH HÌNH THUY VẬN TRONG MÙA CAN
1981 - 1982 VÀ KHẢ NĂNG DIỄN BIẾN
TÌNH HÌNH THUY VẬN TRONG MÙA CAN
1982 - 1983 Ở BẮC BỘ

Ngô Bá Trác - Cục Dự báo KTTV

I. - Tóm tắt tình hình thủy vận trong mùa can
1981 - 1982 ở Bắc Bộ

MÙA CAN năm 1981 - 1982 là một trong những mùa can có nguồn nước sông suối, lượng nước trong các hồ đập tương đối dồi dào và là một trong những mùa can có nhiều thuận lợi cho các ngành dùng nước; tuy vậy quá trình biến đổi của nó cũng có những đặc điểm khác biệt so với những mùa can gần đây.

Là năm được quá trình diễn biến của nó và hãy điểm lại qua các thời kỳ sau.

- Tháng XI - 1981 :

Trong tháng này ở hầu hết các nơi thuộc vùng núi và Trung du Bắc Bộ đều có lượng mưa tháng vượt mức TBNN cùng thời kỳ. Lượng mưa tháng đã tập trung vào hai đợt chính, đợt một xảy ra vào các ngày mùng 6 và mùng 7, đợt hai xảy ra vào các ngày 15 và 16. Lượng mưa phổ biến trong các đợt này là 30 - 40 mm, số nơi mưa tới 50 hoặc 60 mm.

Tương ứng với quá trình mưa, quá trình diễn biến dòng chảy trong các sông suối cũng thay đổi rõ rệt; vào những ngày đầu tháng mực nước trên các sông suối xuống rất nhanh, nhiều nơi đã xuống dưới mức TBNN. Nhưng sau đó tình hình thay đổi rõ rệt, hai đợt lũ liên tiếp xuất hiện, mực nước hạ lưu các sông lên khá cao. Trên sông Hồng tại Hà Nội, trong đợt lũ thứ nhất (từ ngày 7 đến 16) có mực nước đỉnh lũ là 2,82m, biên độ lũ lên là 2,82m; trong đợt lũ thứ 2 (từ 17 - 25) có mực nước đỉnh là 3,40m, biên độ lũ lên là 2,78m. Đây là những đợt lũ hiếm thấy trong tháng XI của nhiều năm qua: (mực nước trung bình tháng tại Hà Nội là 6,06 m) cao hơn mức TBNN là 1,3m, và cao hơn mức cùng thời kỳ năm ngoái là 2,3m.

- Tháng XII - 1982 :

Trong tháng nhìn chung trên toàn Bắc Bộ hầu như không có đợt mưa nào đáng kể. Lượng mưa tháng ở hầu hết các nơi đều hụt mức TBNN.

Lượng dòng chảy trên các sông suối giảm đi rõ rệt so với tháng XI. Mực nước hạ lưu các sông lớn xuống thấp và chịu ảnh hưởng thủy triều.

Mực nước sông Hồng tại Hà Nội; cao nhất là 5,20m (ngày 1), thấp nhất là 3,94m (ngày 31), mực nước trung bình tháng là 4,42m, cao hơn mức TBNN cùng thời kỳ là 0,7m và cao hơn mức cùng thời kỳ năm 1980 là 1,3m.

- Tháng I - 1982 :

Trong tháng cũng rất ít mưa, hầu hết các nơi ở Bắc bộ đều có lượng mưa tháng thấp hơn mức TBNN. Vào những ngày giữa tháng có một đợt mưa nhỏ, lượng mưa phổ biến từ 5 đến 10 mm cả biệt có nơi mưa tới 15 mm.

Mức nước trên các sông xuống chậm, lượng dòng chảy trên các sông suối giảm xuống.

Trên sông Hồng tại Hà Nội đã xuất hiện một ngọn lũ nhỏ, với biên độ lũ lên gần 0,5m. Mức nước cao nhất trong tháng tại Hà Nội là 3,85m (ngày 20), mức nước thấp nhất là 3,26m và mức nước trung bình là 3,6m, cao hơn mức TBNN và mức cùng thời kỳ năm 1981 là 0,5m.

Lượng nước trên các sông suối và lượng nước đến các hồ đập giảm đi và chỉ còn ở mức tương đương với TBNN.

- Tháng XI - 1982 :

Trong tháng có nhiều đợt mưa nhỏ phân phối khá đều trong tháng và bao trùm nhiều vùng rộng lớn. Lượng mưa tháng tương đương mức TBNN, cả biệt một số nơi thuộc vùng núi phía bắc và khu Đông bắc vượt mức TBNN một ít.

Lượng dòng chảy trên các sông suối tăng lên một ít so với tháng trước. Mức nước hạ lưu các sông lớn nhập nhò đang rãng cửa. Mức nước của sông Hồng tại Hà Nội cao nhất là : 3,64m (ngày 21), thấp nhất là : 2,98m (ngày 28) và trung bình là 3,3m cao hơn mức TBNN và cao hơn tháng XI-1981 là 0,48m.

Lượng nước đến các đập dâng mức nhìn chung cao hơn mức TBNN từ 5 - 15%.

- Tháng III - 1982 :

Lượng mưa trong tháng hầu như không đáng kể, các nơi đều hụt nước TBNN từ 20 đến 40%. Lượng dòng chảy trên các sông suối giảm đi rõ rệt, mức nước hạ lưu các sông xuống thấp. Mức nước sông Hồng tại Hà Nội : cao nhất là : 3,04m (ngày 13), thấp nhất là 2,52m (ngày 23) đây cũng là mức nước thấp nhất trong mùa cạn 1981-1983; mức nước trung bình tháng là 2,8m cao hơn mức TBNN khoảng 0,1m.

- Tháng IV - 1982 :

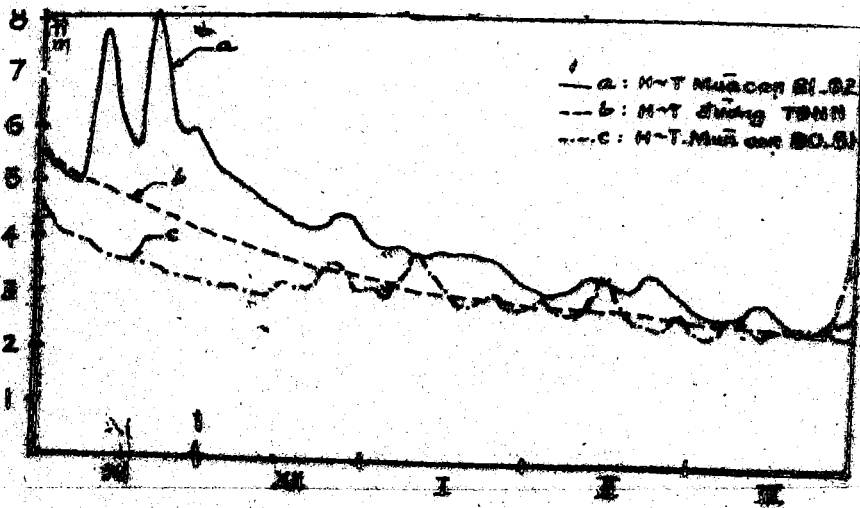
Ở Bắc bộ đã có một đợt mưa khá, lượng mưa hầu hết các nơi đều vượt mức

Lượng dòng chảy trên các sông suối, lượng nước đến các hồ đập tăng lên nhiều so với tháng trước. Trên các sông suối đã xuất hiện những đợt lũ với biên độ nước lên từ 1 đến 3m. Mức nước sông Hồng tại Hà Nội đã hình thành một đợt lũ khá cao vào những ngày đầu tháng với biên độ lũ lên là 2,78m.

Mức nước trung bình tháng IV là 3,49m cao hơn mức TBNN là 0,6m và cao hơn tháng IV năm 1981 là 0,3m (xem hình sau).

Mùa cạn 1981 - 1982 là một trong những mùa cạn có nguồn nước dồi dào, có nhiều thuận lợi cho sản xuất nông nghiệp và đối với các ngành kinh tế khác.

- Những tháng đầu mùa và cuối mùa, trên các sông suối có lượng dòng chảy cao hơn nhiều so với mức TBNN và so với mùa cạn 1980 - 1981.

ĐƯỜNG H-T TRONG MÙA CẠN
Sông Hồng - Hà Nội

- Những tháng giữa mùa có nguồn nước hai hòa, phân bố đều qua các thời kỳ, trong thời kỳ này trên các sông suối không có những đợt lũ đáng kể xảy ra.

II.- Diễn biến hình thái thủy văn trên các sông suối ở Bắc Bộ trong mùa cạn 1982-1983.

Theo tính toán và phân tích, trên cơ sở dựa vào sự hoạt động của các dạng hoàn lưu khí quyển cỡ lớn cho thấy:

Tổng lượng mưa trong mùa cạn 1982-1983 ở Bắc Bộ có khả năng tương đối trung bình nhiều như cùng thời kỳ, vào các tháng đầu mùa sẽ có mức khá hơn mức TBNN, vào các tháng giữa mùa có khả năng sẽ mưa ít hơn mức TBNN, và đến cuối mùa nguồn nước ở Bắc Bộ có khả năng sẽ tăng lên rõ rệt.

Cần sử dụng các phương pháp dự báo thủy văn hạn dài cho thấy diễn biến về nguồn nước trong các sông suối ở Bắc Bộ như sau:

Lượng dòng chảy trong các sông suối ở Bắc Bộ trong mùa cạn này có khả năng vượt mức TBNN, những tháng đầu mùa sẽ vượt nhiều, những tháng giữa và cuối mùa có khả năng vượt ít hoặc tương đương. Ở thế giới với mực nước ở sông Hồng tại Hà Nội có khả năng cao hơn mức TBNN từ 0,15m đến 0,70m và thấp hơn mức của mùa cạn 1981-1982 từ 0,1 đến 0,2m (số liệu cụ thể xem bảng dưới).

Dự báo mực nước trung bình tháng tại Hà Nội (cm).

Năm	Tháng	Tháng			
		XII	I	II	III
1982 - 1983 (dự báo)		340	340	340	280
TBNN		369	316	298	287
1981 - 1982 (thực đo)		442	360	330	280

Mực nước thấp nhất của sông Hồng trong mùa cạn này có khả năng xuất hiện vào cuối tháng III-1983 và ở mức 2,5m.

Tóm lại: Diễn biến tình hình thủy văn trong mùa cạn 1982-1983 đối với các sông suối ở Bắc Bộ có khả năng cao hơn mức TBNN và thấp hơn mức của mùa cạn 1981-1982.

Diễn biến của quá trình thời tiết và quá trình thủy văn là vô cùng phức tạp, vì vậy cũng không thể loại trừ những khó khăn bất ngờ có thể xảy ra trong mùa cạn năm nay./.